

ЛІСІВНИЧІ АСПЕКТИ НАПІВВІЛЬНОГО УТРИМАННЯ МИСЛИВСЬКИХ ТВАРИН

Кратюк О.Л., д.б.н, доц.
Васькевич Н.А., магістрант, **Гуцалюк Д.Д.**, магістрант.
Поліський національний університет

Напіввільне утримання мисливських тварин демонструє тонкий підхід до управління популяцією, що дає можливість всебічного контролю за популяцією та веде до оптимізації чисельності та якості поголів'я. Такий методологічний підхід особливо актуальний для невеликих за площею (до 10000 га) мисливських господарств, яким через обмеженість придатних для проживання стацій дуже важко сформувати здорові, повноцінні популяції. Наразі таких господарств на території України більшість. Таке обмеження життєвого простору популяції мисливських тварин плюс висока їх щільність в умовах напіввільного утримання, неодмінно становить загрозу екосистемній цілісності лісових біогеоценозів з перспективою до погіршення санітарного стану лісових насаджень аж до повної їх деградації у межах вольєра. Наразі постає питання розробки рекомендації щодо невиснажливого ведення вольєрного мисливського господарства для запобігання таким процесам, або, принаймні, їх сповільнення. Фундаментальним для цих зусиль може стати глибоке розуміння лісівничих аспектів функціонування вільноживучих популяції ратичних тварин [5, 6]. Зокрема, встановлено можливість визначення за складом раціону козулі європейської лісорослинних умов її основних кормових стацій [2], а специфіка та особливості споживання нею спектру кормів у лісах Центрального Полісся, вказує на її залежність від екологічних умов та пори року [3], що свідчить про важливу роль лісівничо-таксаційної структуру насаджень, зокрема, і для напіввільного утримання мисливських тварин. Наразі накопичено значний обсяг наукових знань про різні аспекти напіввільного утримання мисливських тварин та ведення вольєрного господарства [7-9].

Незважаючи на велику кількість досліджень напіввільного утримання мисливських тварин, існує помітна прогалина щодо різновекторного впливу мисливської фауни на лісові насадження у вольєрах. Така проблематика зазвичай залишається поза увагою лісівників, які заздалегідь сприймають лісові насадження у вольєрах як малопродуктивні через яскраво виражений вплив мисливської фауни та подальшу високу ймовірність їх деградації. Натомість мисливствознавці оцінюють лісові насадження в першу чергу за їх кормовими та захисними ознаками, залишаючи поза увагою лісівничі аспекти. Здебільшого автори облежуються загальними відомостями про вікову структуру та породний склад не вдаючись до глибокого аналізу. Яскравим прикладом цієї точки зору є рекомендації щодо розведення плямистих оленів у мисливських угіддях [4], де пропонується досить узагальнена характеристика лісових

стацій для підтримки функціональності тварин. Проте, окремі спроби інтегрувати фауністичну компоненту у систему лісової типології все ж таки мали місце у вітчизняних дослідженнях [1].

Таким чином, ми можемо констатувати про відсутність належної уваги до питання комплексної лісівничої оцінки впливу напіввільного (вольєрного) утримання мисливських тварин на лісові біогеоценози.

Література

1. Бондаренко В. Д. До потреби та можливості включення фауністичних характеристик у систему ознак типів лісорослинних умов і типів лісу. *Сучасний стан і перспективи розвитку лісової типології в Україні: матер. Першої всеукр. лісотипологічної конф. «XII Погребняківські читання»* (м. Львів, 10–11 червня 2012 р.). Львів, 2012. С. 97–107.

2. Гулик І. Т. Визначення лісорослинних умов основних кормових стацій козулі європейської за складом її раціону. *Лісова типологія в Україні: сучасний стан, перспективи розвитку: матеріали XI Погребняківських читань* (м. Харків, 10–12 жовтня 2007 р.). Харків, 2007. С. 199–200.

3. Гулик І. Т., Орлов О. О. Специфіка споживання козулею європейською різних кормів у лісах Центрального Полісся залежно від екологічних умов та сезону року. *Проблеми екології лісів і лісокористування на Поліссі України: наук. праці Поліської АЛНДС*. Житомир: Волинь, 2000. Вип. 1(7). С. 109–118.

4. Евтушевский Н. Н. Рекомендации по разведению пятнистого оленя в охотничьих хозяйствах. Черкасы, 1986. 32 с.

5. Хоєцький П. Б. Вплив рослиноїдних звірів на деревно-чагарникову рослинність (в умовах Улашківського лісництва). *Лісове господарство, лісова, паперова і деревообробна промисловість*. 2006. Вип. 32. С. 291–296.

6. Шадура М. В., Гулик І. Т., Шадура А. М. Пошкодження лісових культур диким кабаном (*Sus scrofa* L.) та козулею європейською (*Capreolus capreolus* L.) на Поліссі України. *Науковий вісник УкрДЛТУ*. 2004. Вип. 14.8. С. 426–433.

7. Davidson M. Season of parturition and farming percentages of sika deer (*Cervus nippon*) in New Zealand. *N. Z. J. Forest Sci.* 1976. Vol. 5, № 3. P. 34–39.

8. Schäffer D., von Borell E. Fallow deer farming in Germany under welfare consideration – a review. *Dtsch. tierärztl. Wschr.* 2002. Vol. 109. P. 400–411.

9. Wang Wenxia, He Lan, Liu Baoqing, Li Linhai, Wei Ning, Zhou Ran, Qi Lei, Liu Shuqiang, Hu Defu. Feeding performance and preferences of captive forest musk deer while on a cafeteria diet. *Folia Zool.* 2015. Vol. 64(2). P. 151–160